
48

Verwerving F-35

Aan de orde is het **VAO Verwerving F-35 (AO d.d. 23/06)**.

Mevrouw **Belhaj** (D66):

Voorzitter. Ik dien de volgende twee moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat schommelingen in de dollarkoers een probleem kunnen vormen voor de aanschaf van de JSF (F-35), aangezien een duurdere dollar feitelijk betekent dat minder geld beschikbaar is voor de aanschaf van de JSF;

overwegende dat de consequentie van een duurdere dollar dus kan zijn dat er minder JSF's kunnen worden aangeschaft;

constaterende dat dit probleem al op dit moment aan de orde is;

verzoekt de regering, scenario's te ontwikkelen over de ontwikkeling van de euro-dollar koers, inclusief mogelijkheden en oplossingsrichtingen en de eventuele consequenties voor het aantal toestellen dat binnen het budget gekocht kan worden en de operationele gevolgen daarvan;

verzoekt de regering tevens, hierover standaard te rapporteren in de halfjaarlijkse voortgangsrapportage over de verwerving van de JSF,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Belhaj. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 410 (26488).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat geluidsoverlast kan leiden tot gehoorschade;

overwegende dat omwonenden van vliegbasis Leeuwarden en vliegbasis Volkel te maken krijgen met geluidsoverlast van de F-35;

verzoekt de regering, de komende twintig jaar kinderen die rondom vliegbasis Leeuwarden en vliegbasis Volkel wonen jaarlijks te onderzoeken op gehoorschade,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Belhaj. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 411 (26488).

De heer De Roon (PVV):

Voorzitter. Als je je verdiept in het dossier van de JSF, die door de regering consequent F-35 wordt genoemd, stuit je op een gigantische hoeveelheid problemen en tegenvallers met betrekking tot besturingssoftware en het onderhouds-systeem. Dan is er ook nog de twijfel over de stealth-capaciteit, verliest de JSF het in een dogfight van de al op leeftijd zijnde F-16 en is de blauwdruk van de JSF al jaren geleden gestolen door de Chinezen. Maar toch wil Nederland dat tegenvallende en peperdure vliegtuig aanschaffen, nu zelfs met een meerjarige bestelling, zodat in één klap een groter aantal van deze toestellen gekocht kan worden. Dat is allemaal het geval terwijl de voordelen van zo'n meerjarige bestelling nog onduidelijk zijn en terwijl door de mogelijk slechte ontwikkeling van de euro-dollar koers zo'n bestelling misschien zelfs wel nadelig is. De PVV is tegen de Joint Strike Fighter en zo'n meerjarige bestelling lijkt mijn fractie hoe dan ook een slecht plan. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de financiële voordelen van een meerjarige bestelling (block buy) van de Joint Strike Fighter (F-35) onduidelijk en zelfs discutabel zijn, mede vanwege mogelijk ongunstige ontwikkeling van de euro-dollar koers;

verzoekt de regering, niet over te gaan tot een meerjarige bestelling van de JSF,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid De Roon. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 412 (26488).

Mevrouw **Eijsink** (PvdA):

Voorzitter. Op 6 november 2013 steunde de Kamer een motie over geluidsbreedte. In tweeënhalf jaar tijd is er enorm veel en hard gewerkt door een stuurgroep. In die stuurgroep zitten omwonenden, een coördinator, het ministerie van Defensie, Provinciale Staten en de voorzitter van Gedeputeerde Staten. Deze groep heeft een enorme hoeveelheid werk verzet, in de eerste plaats in de samenwerking met elkaar. Ik wil dit compliment ook aan de minister en haar mensen geven, en misschien nog wel meer aan de bewoners rondom de vliegbasis in Leeuwarden en die in Volkel. Zij hebben aangetoond dat er kan worden samengewerkt.

In de brief van de minister, in de reacties en in de uitvoering van de motie heeft de minister aangegeven dat zij alle adviezen van de stuurgroep zal overnemen, inclusief de mogelijke opmerkingen over piekbelasting en alle adviezen die voortkomen uit twee rapporten, een van het NLR en een van het RIVM. Daar ben ik de minister zeer erkentelijk voor, maar ik zeg nogmaals dat ik ook de bewoners daar erkentelijk voor ben, de gedeputeerde, de coördinator, het ministerie en allen die hieraan hebben gewerkt. Ik vraag de minister om nogmaals te bevestigen dat er voldoende ruimte blijft voor discussies over piekbelasting in welke vorm dan ook die in de komende jaren opkomen. Dat geldt dus zowel voor voldoende ruimte voor de middelen, als voor de isolatie, als voor de verdeling van de werkzaamheden zodat het intact blijft. Ik vraag de minister te bevestigen dat dit wordt meegenomen in de taak van de stuurgroep.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat de geluidsoverlast van de JSF tot een minimum beperkt dient te worden;

constaterende dat er momenteel geen normering is rond de piekbelasting, terwijl dit wel een nadrukkelijk verzoek is van de omwonenden;

verzoekt de regering, in overleg met de stuurgroep te onderzoeken welke piekbelasting nog acceptabel is en aanbevelingen te doen voor een normering ervan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 413 (26488).

Hiermee zijn wij gekomen aan het eind van de inbreng van de zijde van de Kamer.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Ik geef graag het woord aan de minister.

Minister Hennis-Plasschaert:

Voorzitter. De vierde motie heb ik nog niet ontvangen, maar die volgt vast zo. We kunnen dus vast beginnen.

Allereerst behandel ik de motie op stuk nr. 410 over de dollarkoers. We hebben hier ontzettend veel met elkaar over gesproken. Ook heeft de Algemene Rekenkamer zich hierover uitgesproken. In een gesprek met de Algemene

Rekenkamer heb ik gezegd dat ik het verzoek tot scenario's begrijp. We moeten echter goed uitkijken dat die niet zullen berusten op tal van arbitraire veronderstellingen, bijvoorbeeld over de ontwikkeling van de wisselkoersen, kostenontwikkelingen en de mogelijke vrijval van de risicoreservering. Het levert dan immers allerlei onzekere en daarmee weinig bruikbare uitkomsten op en dan krijgen we weer discussies zoals we die hadden bij het aanschafbesluit. Toen was er namelijk een hoeveelheid geld over door de dollarkoers; nu hebben we een bepaald tekort. Toen waren we met z'n allen aan het fantaseren over de vraag wat we met het resterende budget zouden doen; nu zijn we ons allemaal druk aan het maken over de eventuele tekorten. Het is niet voor niks dat ik samen met collega Dijsselbloem afgelopen vrijdag een briefje naar uw Kamer heb gestuurd — ik moet zeggen: een brief; sorry, wij noemen het een briefje, maar het is gewoon een hele brief — over de Studiegroep Begrotingsruimte. Het kabinet is zich zeer bewust van de valutakoerswisselingen en de impact daarvan op de begroting van Defensie en vooral ook op de planningsstabiliteit. Wij hebben reeds aangegeven bij uw Kamer terug te komen, als ik het scherp heb voor de Algemene Financiële Beschouwingen. We zullen natuurlijk ook in de voortgangsrapportages steeds weer aandacht geven aan de valutakoersproblematiek en we zullen de effecten van de verschillende koersen op de kostenramingen voor de leden inzichtelijk maken. Ik wil deze motie dan ook nadrukkelijk ontraden.

Ik kom op de motie op stuk nr. 411 over de gehoorschade bij kinderen. Ik ben blij dat mevrouw Eijnsink al zei dat we een Stuurgroep geluid hebben. Die functioneert heel goed en daarin wordt nauw samengewerkt tussen de diverse betrokken partijen. Mevrouw Eijnsink was zo attent om Defensie, maar ook alle omwonenden en de betrokken organisaties een compliment te geven. Laat ik het volgende daarom ook nog even tegen haar zeggen: dit alles is ontstaan op basis van een motie van de hand van mevrouw Eijnsink. Sinds die motie is ingediend heeft de samenwerking een enorme vaart gekregen en staan alle neuzen dezelfde kant op. De stuurgroep zal een cruciale rol blijven vervullen en alle ruimte krijgen om willekeurig welk vraagstuk op te pakken. Het gaat me daarom veel te ver om hier te gaan praten over de monitoring van gehoorschade bij kinderen. Laat die stuurgroep z'n werk doen en geef hem de ruimte die hij nodig heeft. Ik weet zeker dat we daarmee tot de best mogelijke geluidsbeperkende maatregelen komen, die wij met elkaar op het Binnenhof niet hadden kunnen verzinnen. Ook deze motie wil dus ontraden.

De motie op stuk nr. 412 van de heer De Roon gaat over de block buy. Het is net of ik geen enkele motie wil omarmen. Dat is geenszins mijn bedoeling. Een block buy heeft echter lagere stuksprijzen tot doel. Linksom of rechtsom, we zijn allemaal gebaat bij lagere prijzen. Dus ook deze motie ga ik ontraden.

Tot slot de motie op stuk nr. 413. Ook hier geldt: geef het de ruimte. We hebben al eerder gesproken over normeringen voor luchtvaart, in die zin dat het gaat om een gemiddelde en dat je sowieso binnen de geluidscontouren moet opereren. Dus ook deze motie zal ik helaas moeten ontraden.

De voorzitter:

Dank u zeer.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ook over deze moties zullen wij vanavond of morgenvroeg stemmen.